Үтүө табаарыстаар, саҥа дьылынан, саҥа дьолунан!

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҕуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөнүөк оройуонунааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын органа

№ 55 (55) | 1954 с. Ахсынньы 31 күнэ Бээтинсэ | Тахсара 1-гы с. Сыаната 10 х.

Ийэ дойду албан аатыгар

Оройуон булчуттара 1954 сыл устатыгар 1.170.096 солк. суумалаах күндү түүлээҕи бултаан государствааҕа туттардылар. Түүлээх бултааһынын сыллаҕы былаана оройуон үрдүнэн 132 бырыһыан туолла.

* * *

Сталин аатынан колхоз 1954 сыл I уонна IV кыбартаалларыгар түүлээх бултааһынын 181,4 бырыһыан толорон оройуон үрдүнэн бастаата. Колхоз булчуттара сыл устата 378.759 солк. суумалаах түүлээҕи бултаан государствааҕа туттардылар.

* * *

Сөлөөн нэһилиэгиниээҕи «Эйик» колхоз түүлээх бултааһынын IV кыбартааллаах былаанын 136,0 бырыһыан толордо.

* * *

Оройуон бастыҥ булчута ТХБСВ кыттыыаҕа Софронов Василий Софронович 1954 сыл IV кыбартаалын устатыгар 7476 солк. суумалаах түүлээҕи бултаан кыбартааллаҕы былаанын 373,8 бырыһыан толордо.

* * *

Сталин аатынан колхоз булчута Павлов И. 5.041 солк. суумалаах түүлээҕи бултаан V кыбартааллаҕы былаанын 252,5 бырыһыан, «Эйик» колхоз булчута Семенов И. 5.258 солк. суумалааҕы бултаан былаанын 262,9 бырыһыан толордо.

* * *

«Победа» колхоз булчута Иванова Е. 1954 сыл IV кыбартаалыгар 3.376 солк. суумалаах түүлээҕи бултаан былаанын 168,8 бырыһыан, «Эйик» колхоз булчута Иванова А. 2.200 солк. суумалаах түүлээҕи бултаан былаанын 110 бырыһыан толордулар.

* * *

Кирбэй нэһилиэгиниээҕи «Ленин суола» колхоз таба иитэр бригээдэтин бригэадынрэ Константинов С. таба иитиитин 11 ыйдааҕы былаанын 155,4 бырыһыан толорон, оройуон үрдүнэн бастаан иитэр.

* * *

Сталин аатынан колхоз таба иитэр ферматын сэбиэдиссэйэ Дмитрьев М. 7.291 табаны иитэн былаанын 125,7 бырыһыан толордо. Ол иһиттэн тыһы табаны иитии былаана 127,7 бырыһыан туоларын ситистэ.

* * *

«Ленин суола» колхоз таба иитэр ферматын сэбиэдиссэйэ Семенов С. 5138 табаны иитэн производственнай былаанын 121,5 бырыһыан толордо.

* * *

1954 сыл устата 8.660.500 солк. суумалаах табаар уонна бородуукта нэһилиэнньэҕэ атыылаана. Табаар эргиирин сыллаҕы былаана, ахсыннаы ыйы 27 күнүнээҕи барыллааһын түмүгүнэн, оройуон үрдүнэн 112,9 бырыһыан туолла.

* * *

Оройуоннааҕы промтоварнай маҕаһыын (атыылаччы Госина Т.) табаар эргиирин сыллаҕы былаанын 119,8 бырыһыан толордо. Маҕаһыын сыл устата 1.492.300 солк. суумалаах табаары нэһилиэнньэҕэ атыылаата.

1955

Сарсын тыһыынча тоҕус сүүс биэс уон биэс сыл саҕаланар.

Бүгүн 1954 сыл тиһэх күнүгэр түмсэн олорон, биһиги аанан эрэр сыл кэрэ түмүктэриниэн истигиник киэн туттар бигэ эрэллээхпит.

Биһиги дойдубутугар хас кэлэн ааһар сыл бэйэтэ туох эбит ураты сонуннардаах, үтүө бэлиэлэрдээх буолааччы. Ол күрдүк сыл ахсын биһиги олохнут тупсан, өйбүт-санаабыт сайдан, Ийэ дойдубут күүһэ-күдэҕэ бөҕөргөөн, коммунизмы тутууга эрэлбит кытаатан иһэр. Ити барыта Коммунистическай партия кыһамныылаах салалтатынан советскай дьон айымныылаах үлэлэриниэн ситиһиллэр.

Аанар 1954 сыл промышленность уонна тыа хаһаайыстыбата, наука уонна культура салгыы сайдыыларын, советскай народ материаллай-культурнай таһыма дохсуннук өрө үүнүүтүн сыла буолла. Бу сылга народнай сууттарга быыбардар биһиги Ийэ дойдубут народтарын моральнай-политическай сомоҕолоһууларын өссө бигэ чаҕылхай туоһута буоллулар.

Сөторутааҕыта Москваҕа буолбут Европа дойдуларын Сүбэ мунньахтара кини кыттыылаахтарын толору бигэ санааланыыларын итиэннэ кэлиэр иитэриэстэрэ уонна суоллара уонсайын, эйэни таптыыр государствалар бигэ сомҕолорун уонна түмсүүлээхтэрин чаҕылхай демонстрациятынан буолла. Кини эйэни таптыыр государствалар политикалара уонна практическай дьаһаллара бигэ уонсай сыаллаахтарын—народтар эйэлэрин уонна киниэргэ куттал суох буолуутун көмүскээһин буоларын өссө төгүллээн чаҕылхайдык көрдөрдө.

Эйэ модун к у ү с т э э х тирэҕэ буолбут тапталлаах Ийэ дойду 1954 сылга саҥа тутууларынан, сырдык таас дыбарыастарынан, үрдүктэн-үрдүк дьиэлэриниэн киэркэйдэ.

Биһиги аасныт сылга тугу ситиспиппитин түмүктээн көрүнэр, кэлэр дьылга тугу оҥоруохтаахпытын эрдэттэн ырытан былааннанар үтүө үгэстээхпит.

Советскай народтар быраатты кэргэннэригэр көҥүл национальнай сайдыы үтүөтүн билбит дьоллоох саха народа саҥа дьылы социалистическай тутууга эмиэ биллэр-көстөр кыайыылаах көрсөр.

Бүгүн—саҥа дьыл үөрүүлээх түһүлгэтин түһэрээри түмсэн олорон, биһиги кэлэр кэскилбит кэрэтиттэн сүрэхнит үөрэр. Аан дойдуга бөҕө эйэни туругурдуу уонна биһиги дойдубутугар коммунизм сырдык дьиэтин тутуу—биһиги кэлэр кэскилбит итинник!

1954 сылга биһиги оройуоммут колхозтаахтара, рабочайдара уонна сулуусналаахтара, син биир Советскай Союз бары народтарын күрдүк, ССКП Кини Комитетын балаҕан ыйынаҕы, олуньутааҕы-кулун тутардааҕы Пленумнарын ууруохтарынан өрө күүрдүлэн айымныылаахтык. Ийэ дойдуга бэриниилээхтик үлэлээтилэр. Ол күрдүк оройуон 13 бастыҥ булчуттара уонна табаһыттара ону сэргэ Сталин аатынан уонна «Ленин суола» колхозтар 1954 сылга ТХБСВ кыттар чиэстэниилэр. Оройуонга хорсун булчуттар т. т. В. Семенов, С. Павлов, чулуу табаһыттар т. т. М. Дмитрьев, С. Константинов уо.д.а. уонунан аҕыллар бастыҥ дьоннор ааттара киэҥник биллэр.

Биһиги оройуоммут экономиката, культурата чэлгийэ сайдарыгар быраатты көмөҥ улуу нуучча народа уонна атын да быраатты народтар бэрэстэбинтэллэрэ оҥороллор.

Чэлгийэ сайдыы суолунан баран иһэр социализм уонна демократия модун лааҕырын күүһэ бөҕөргүүр итиэннэ үүнэр. Оттон бу аанар сылга капитал дойдуларыгар үлэтэ суохтар ахсааннара элбээтэ, үлэһит маасса дьадайыта-быстыыта өссө ордук күүһүрдэ.

Советскай народ 1955 сылы үрдүк үөрүүнэн, Ийэ дойдутун күүһэ-күдэҕэ инникитин өссө бөҕөргүүрүгэр, олоҕо чэлгийэ сайдарыгар бигэ эрэллээх көрсөр.

Инники саҥа үлэҕэ уонна саҥа охсуһууга биһиги өссө сүгкэн кыайыылары ситиһиэхпит.

Маркс-Энгельс-Ленин-Сталин знамяларынан, Коммунистическай партия салалтатынан—иннибит диэки коммунизм кыайыыларыгар баран иһиэҕиҥ!

Ийэ дойду албан аатыгар

Сухаанатааҕы эргиэн точката (сэбиэдис. Томскай) сыл устата 1.035.900 солк. суумалаах табаары атыылаан, былааныын 106,6 бырыһыан толордо.

* * *

Үп үлэһиттэрэ 1955 сылы көрсө үп хомуурун сыллаҕы былааныын 100,93 бырыһыан, ол иһигэр полуоктарга 105,3 бырыһыан, государственнай страховкаҕа 107,0 бырыһ. толорору ситистилэр.

* * *

Оройуоннаҕы киностационар (киномеханик В. Баишев) нэһилиэнньэҕэ кинону көрдөрүүнү үчүгэйдик тэриллэн ыытар. Киностационар көрөөччүлэрэ хабыыга сыллаҕы былааныын 231,0 бырыһыан, оттон кинону көрөөччүлэри хабыыттан киирэр үп валовой хомуурун 237,0 бырыһыан толорон саҥа дьылы кэрэ бэлэхтэрдээх көрсөр.

* * *

Быйыл саҥа аһыллыбыт типография иккі кыбартааллаах производственнай сорудаҕын 121,0 бырыһыан толорору ситистэ. Типография директара М. Никитина, печатник И. Скрыбыкин бэйэлэрин тустаах үлэлэрин үчүгэйдик билэр дьоҕурдаах үлэһиттэриниэн буоллулар.

* * *

Оройуон үлэлээн ситиллээччилэрэ Москва, Якутскай уонна дойду атын да кини куораттарын кэрэ сонуннарыттан радиоиан күннэтэ ахсын истэ олороллор. Быйыл бары нэһилиэктэргэ телефонизациялааһын үлэтэ бүтэриллиннэ.

Радиостанция старшай техника т. К. Николаев, радиотелеграфист т. Петров уонна почтаны атаараччы т. Васильева уо.д.а. бэйэлэрин тустаах үлэлэригэр кыһамныылаахтык сыныаннаһаллар.

«Ленин суола» колозка саҥа радиоузел туруоруллан хас дьиэ ахсын радиоточка киллэрилиннэ.

—o—

САҤА ДЬЫЛ

Ырыаларга ыллыылларын курдук,
Эн кэлбэтиг харыйалаах тыалартан;
Сэһэнгэ да этэллэрин курдук,
Эн үммэтиг үрүг хаар анныттан.

Саҥа дьыл, эйигин биһиги айдыбыт
Үлэнэн, охсуһуунан, кыайыы төлөнүгэр.
Эн кэлбэтиг—эйигин биһиги аҕаллыбыт,
Советскай дьоннор, Советскай сир үрдүгэр.

Биһи баарбыт биримэни быһааараччылар,
Күн-дьыл, айылҕа бас бэриниэ биһиэхэ,
Биһиги баарбыт дьолу, олоҕу айааччылар,—
Саҥа дьыл, сүгүрүй советскай киһиэхэ.

Саҥа дьыл, эн биһиэхэ үлэлиигин,
Саллаат курдук, толор биһи этэрбитин.
Төрөппүт ийэлии, эҕэрдэлиибит эйиигин,—
Дьол, Эйэ, Кыайыы дьылын үүннэрдибит!

ҮҮНЭР ДЬЫЛГА ҮТҮӨ САНААЛАР

Саҥа дьылынан, саҥа дьолунан,
Саҥа төрүүр оҕонон!
Бастыҥ үлэнэн, баҕа санаанан,
Барыга бары—саҥанан!

РЕСПУБЛИКА БИЛЛИИЛЭЭХ БУЛЧУТУГАР ЛЕНИН ОРДЕННААХ СЕМЕНОВКА

Өлөнүөк бочуоттаах булчута
Баһылай былааны куоһардыҥ.
Ыраахтан Москва куоракка
Үлэттэн дьоллонон сырыттыҥ.

Өссө да эн үгүс сылларга
Эйэлээх олохчо кырсалаа!
Бу үүнэр кэскиллээх дьылларга
Сымнаҕас көмүһү кылааттаа!

БАСТЫҤ ҮЛЭЛЭЭХ ТАБАҺЫТ С. КОНСТАҺТИНОВКА

Бүөбэйдээн иннинэ табаҥ үөрэ
Тундара устун киэптин субуйда.
Колхоз дохуода эбиллэн үүнэ,
Стада дьонугар махтал анаана.

Сылын аайы үлэҥ туһан
Саҥа күүһүнэн албан аатыраар.
Быйыл эмиэ выставкаҕа кыттан,
Чиэһинэй үлэҕин дьыалаҕа дакаастаар!

СААТТААХ БЫҺЫЫ

„Коммунизм“ колхозка партийнай тэрилтэ секретара Н. И. Иванов уонна суоччут Г. Ф. Никифоров буоланнар ССКП Устаабын куруубайдык кэһэллэр, өрүүтүн итириктииллэр.

Үбайбыт Ньукулай Үйбаанабыс
Уһун тыыннаах араатар.
Чэгиэн-чэбдик буолуҥ—диэн,
Колхозтаах маассаны ыҥырар.
Дьыалаҕа сирийэн көрдөххө,
Дьиҥ иһин биллэххэ—
Партийнай чиэһи умнар,
Муодаҕа итирэн буккуллар.
Кинниттэн хаалсыбат Хабырыыс
Арыгы иһиигэ актыбыыс.
Кэргэнин, оҕотун кырбыыр
Ордугун учуоту атахтыыр!

Түүн 12 чааска...

ЭРГЭ ДЬЫЛ:
Арахсар чаастарга эттэххэ
Колхозтаах баҕатын сэҥээрээр.
Культура Байбала Кирбэйгэ
Кинону ыытарын тэрийээр.

САҤА ДЬЫЛ:
Инники кэскилбит туһугар
Эргэни, хаалбыты ыраастыам.
«Аахпат балаҕан» дьонугар
Дорҕоонноох аҕыйыны тэрийиэм.

ЭРГЭ ДЬЫЛ:
Били барбах үлэлээх
Пекарня оһоҕун умнумаар.
Самсоҥга аһыы доруоһалаах
«Махтал буһарын» санатаар.

САҤА ДЬЫЛ:
Спо правлениета сүбэнэн
Үлэтин былааннаан ыытыаҕа.
Аны сипкэй эрэннэриттэн
Киириэҕэ дьиҥнээх дьыалаҕа.

* * *

Народум уйгулаах олоҕу
Уһанар дьоллорун айсыһыам.
Саҥаны—кэрэни буларга
Аастыттан үөрүйэх ылыныам!

Саҥа дьылынан, саҥа кыайыыларга!

ЫЧЧАТ БИРИГЭЭДЭТИГЭР

Мин 1953 сыллаахтан ыла Дьэлиндэ нэһилиэгинээҕи Сталин аатынан колхозтааҕы маҥнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэ сорудаҕынан колхоз племенной табаны ыытэр стадатыгар бостуугунан үлэлиибин. Мин комсомол анаабыт эпиэттээх уонна уустук үлэтигэр күүсүн харыстаабакка дьаныардаахтык үлэлиибин. Мин уонна бригээдэ атын үлэһиттэрэ Партия уонна правительство тыа хаһаайыстыбатын салгыы сайыннарыыга кэпиэки ылыммыт историческай суолталаах ууруахтарынан ерө күүрдүллэн туран таба ыытыытын туһанабыт.

Биһиги бригээдэбитигэр 2 комсомолец, 1 ыччат уонна бипир кырдьаҕас табаһыт үлэлиибит, оттон бригээдэ бригэдьиринэн коммунист Игнатьев Кирилл Афанасьевич үлэлиир.

Бригээдэ үлэһиттэрэ таба сүтүүн уонна сыала суох ороскуоту оҥорбот наадаҕа стада табаларын көрүүгэ сылы быһа дьуһуурустубаны бригэдьир сорудаҕынан олохтуубут, онуоха дьуһуурустубаҕа тахсар бостууктар ахсаннара дьыл бириэмэтигэр сөп түбэһиннэрэн уларытыллар. Саас, сайын, күһүн күнүгэ 2 бостуук, оттон кыһын 1 бостуук үлэлиир.

Таба көһүүтүн маршрута сылы быһа былааннаахтык ыытыллар. Таба уойуулаах буолуутун уонна «атахсыт» ыарыыга ыалдьыбатын наадатыгар бипир арааҥҥа 2-3 хонук тан уһуннук тохтообоппут.

1954 сылга биһиги бригээдэбит бөдөҥ табаны ыытыыны 96 бырыһыан, төрүөҕү ылыыны 82 бырыһыан уонна тугуту тыыннаахтыы ыытыыны 77 бырыһыан толордо.

Маҥтан көрдөххө төрүөҕү ылыыга уонна тугуту тыыннаахтыы ыытыыгэ биһиги бригээдэбит мөлтөхтүк үлэлээтэ. Бу итэҕэһи туоратар наадаҕа таба сааскы төрүөҕүн ылыыга уонна тугуту тыыннаахтыы ыытыыгэ наадалаах үлэлэри эрдэттэн ыытарга бригээдэ үлэһиттэрэ сорук ылынабыт.

В. Николаев.

Ааһан иһэр дьылга биһиги үлэбит сорох түмүгэ

Советскай Союз үлэһиттэрэ Партия XIX съезһин ууруаҕын толоруурга үлэ үрдүк оҥорон таһаарыытын, бараммат айымныы инициативатын саҥаттан саҥа холобурдарын көрдөрөллөр.

Саха сирин булчуттара уонна кырымахтаах хара саһылы ыытээччилэрэ Сталинскай бириэмийэ лауреата Александр Чутких, таһаарыллар бородууксуйа үрдүк хаачыстыбатын иһин бүтүн народ хамсаанынын саҕалаабыт патриотическай суолталаах ыҥырыытын ис сүрэхтэн өйөөн туран бэйэлэрин күннээҕи үлэлэриэр программа оҥоһуннулар.

Билигин хас биирдии булчут уонна түүлээх араахын ыытэр фермалар үлэһиттэрэ государствааҕа туйгун хаачыстыбалаах түүлээҕи туттарар соруктаах үлэлиллэр.

«Коммунизм» колхоз 1953 сыллаахтан хаһаайыстыба саҥа салаатын—кырымахтаах хара саһыллары ыытэр ферманы үлэлэтэр, 1954 сыл устата ферма барыта 64 саһылы ыыттэ.

Ферма саһыллара сыл устата үчүгэйдик турдулар, бириччинэтэ суох саһыл өлүүтэ таһаарыллыбата.

Биһиги ахсыннаы ыйга 24 саһылы өлөрөн государствааҕа туттардыбыт, онон колхоз саһылы ыытыттан 26531 солкуобай суумалаах доходу киллэрдэ.

Туттарыллыбыт саһыллартан 14 саһыл бастыҥ, 10 саһыл орто хаачыстыбалаах буолуулары ситистибит.

1954 сыл устатыгар биһиги иннинит саһылларбыт олохтоох климаты тулуйаллара уонна кырымахтаах хара саһыллары ыытэр бары усулуобуйалар бааллара саһылы ыытыы практикатыттан дакаастанна.

Онон оройуон бары колхозтара үүнэр 1955 сылга саһылы ыытэр фермалары олохтуур уонна государствааҕа бастыҥ хаачыстыбалаах күнү түүлээҕи туттарар кыахтаахтар.

Х. Николаев,

«Коммунизм» колхоз кырымахтаах хара саһылы ыытэр ферматын сэбиэдиссэйэ.

Киһи туһугар

Биһиги оройуоммутугар сылтан сыл аайы саҥа медицинскэй кадрдар дойду кинин оройуоннарыттан уонна Саха республикатын кинэ Якутскай куораттан кэлэн үлэлиллэр.

Аҥардас 1954 сыл устатыгар оройуоҥҥа 4 медсестралар уонна 3 фельдшер үлэҕэ кэллилэр. Саҥа үлэһиттэр кэлбиттэриэн сибээстээн, быйыл атырдьах ыйыттан «Коммунизм» колхозка саҥа медпункт аһыллан үлэлиир. Билигин оройуон үрдүнэн 8-тыы куойкалаах 5 фельдшерскай-акушерскай пунпар үлэлиллэр. Маны таһынан оройуон кинигэр 10 куойкалаах баланыысса, оҕо дьаһылата, аптека, санэпидстанция бааллар. Оройуоннай баланыысса үлэтигэр бипир улахан суолтаны быйыл саҥа от ыйыгар аһыллыбыт клиническай лабаратория ылар.

Кэлээри турар саҥа сылга оройуон кинигэр 25 куойкалаах бипир оҕо садын аһан үлэлэтэр былааннаахпыт.

Биһиги үлэбитигэр баар итэҕэстэри туоратан туран 1955 сылга үлэлээн ыытыллааччылар доруобуйаларын туһугар иһин күүсүтүн харыстаабакка үлэлиэхпит.

В. Смолякова,

доруобуйа харыстабылын оройуоннааҕы салаатын сэбиэдиссэйэ.

Учуутал үлэтэ—бочуоттаах үлэ

Мин Тамбовскай уобалас Кирсановскай педагогическай училищатын бүтэрэн 1953 сыллаахха Өлөнүөк орто оскуолатыгар учууталынан үлэлии кэлбитим. Билигин Кирбэй начаалынай оскуолатыгар нуучча тылын үөрэтэбин. Мин үөрэтэр оҕолорум үөрэхтээх, культурнай, барыны-бары сатыыр, кыайар буолалларын ситиһэр соруктаах үлэлиибин.

Үөрэтэр предметим оҕолорго өйдөнүмтүө буоларын наадатыгар уруокпар кичэйэн бэлэмнэнэбин, көрдөрөн үөрэтэр материаллары үгүстүк туттабын. Оҕону кылааска уонна уруок тас өттүгэр ыытыҥа бипирдии оҕо туох баҕалааҕын, ордук тугунан дьарыктанарын билии уонна ону сайыннарыы—учуутал ыытар-үөрэтэр үлэтин сүрүн көрүүгэ буолар. Ол иһин уруок бириэмэтигэр уонна кылаас тас өттүгэр оҕолору кытта үгүстүк сибээстиһэбин, ордук нуучча тылынан сатаан кэпсэтэргэ үөрэтэбин.

Ол эрээри биһиги үлэбитигэр биллэр-көстөр итэҕэстэр бааллар, олору туоратар уонна үөрэх дьылын үчүгэй ситиһиилэрдээх түмүктүүр соруктаахпыт.

Р.И. Аверина.

Редактор э. б. т М. Л. БАИШЕВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк бөһүөлэгэ. Редакцияҕа киирэр сурук төттөрү бэриллибэт.

Сакааһын № 55. Өлөнүөк оройуоннааҕы типография. Тахсар ахсаана 400 экз. МЛ-06834